

неопределенности соотносит элемент *инде* с префиксом *кое-*. В этом случае слово *инде-где* должно быть образовано от наречия *где* приставочным способом, что характерно для литературного языка. В говорах Вологодской области именно *инде* оказывается производящим словом для наречия *инде-где*. Сложность заключается в появлении дополнительной семы неопределенности.

В составе производных слов данного гнезда встречаются немногочисленные слова со сложными основами: *иноредь* [СРНГ, 12, с. 205]. Возможно, корень *-ред-* выступает в данном примере в сильной позиции, но, скорее всего, является слабым корнем, который не несет лексической нагрузки. Значение слова *иноредь* 'в другой раз, не теперь' близко значению производящего местоимения *иной*.

Выводы. Общерусские местоимения *весь* и *иной* отличаются в вологодских говорах большей продуктивностью. Для диалектного словообразования характерно параллельное образование слов с одними и тем же лексическим значением по разным моделям, как общерусским (*всяковатый* → *всяковато*, *иной* → *инакий*), так и территориально ограниченным (местоимение *все* → наречие *все*, местоимение *иное* → наречие *иное*). Это свидетельствует о живом, широком использовании носителями диалекта разных вариантов слов, имеющих одинаковое значение.

Особенностью диалектного отместоименного словообразования проявляется также в многообразии структурного и семантического варьирования дериватов. Это можно объяснить как спецификой вершин гнезд – слов с реляционным значением, так и широкой вариативностью словообразования устной речи. Выявление семантики диалектных слов помогает определить деривационную связь между словами отместоименного гнезда, хотя встречаются и трудные случаи, имеющие несколько толкований происхождения.

Список сокращений

ДКТ – диалектное корневое гнездо.
СВГ – Словарь вологодских говоров. Вып. 1-10. – Вологда, 1983-2005.
СРНГ – Словарь русских народных говоров. Вып. 1-35. – М., СПб., 1986-2002.
Ф – Фасмер М. Этимологический словарь русского языка.: Т. 1-4. – М., 1986-1987.

Список литературы

1. Гилова Н. М. Вопросительные, неопределенные и обобщительно-определятельные местоимения в диалектах карельского языка: Дис... канд. филол. наук. – Петрозаводск, 2003. – 148 с.
2. Ефремова Т. В., Кузнецова А. И. Словарь морфем русского языка. – М., 1986. – 1137 с.
3. Морфемика и словообразование русского языка: Учебное пособие / Под ред. Л. Г. Яцкевич. – Вологда: «Русь», 2002. – 283 с.
4. Ожегов С. Н., Шведова Н. Ю. Толковый словарь русского языка / РАН. Институт рус. яз. им В. В. Виноградова. – 4-е изд., доп. – М.: Азбуковник, 1997. – 944 с.
5. Тихонов А. Н. Словообразовательный словарь русского языка.: Т. 1-2. – М., 1985.
6. Шаброва Е. Н. Диалектное корневое гнездо: проблемы и принципы описания. – Вологда, 2002. – 88 с.

Мозговий В. І.

ПРОБЛЕМИ ФОРМУВАННЯ ТОПОНІМІЧНОЇ НОРМИ (НА ПРИКЛАДІ ОФІЦІЙНОЇ ПЕРЕДАЧІ ГЕОГРАФІЧНИХ НАЗВ КРИМУ ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ)

Постановка проблеми. Політична ситуація в Україні після проголошення її незалежності вимагає обов'язкової фіксації цього факту на рівні як сучасного, так і давно сформованого топонімічного фонду. Українська держава повинна мати власну інтерпретацію багатонаціональної топонімічної історії. Цей безсумнівний висновок впливає не тільки із конституційного визнання української мови як державної, але й із практичної потреби в уніфікації адміністративних підходів до географічних назв (і взагалі до власних назв) в різних регіонах України.

Вряд чи будь-який неупереджений політик, а тим більше вчений будуть заперечувати необхідність існування двох варіантів географічних назв (узвичаєного російського і нового українського), виходячи з реального статусу двох мов в Україні [9]. Проте спроба застосовувати перекладацьку практику для передачі російських варіантів пропріальної лексики засобами української мови наштовхується на численні соціальні непорозуміння. Невміле поводження державних інституцій з власними назвами найбільше зачіпає «російськомовні» регіони, у першу чергу Крим. Оскільки більшість тутешніх географічних назв пов'язані з російською культурою, на сьогоднішній день приходиться констатувати, що адекватних українських топонімічних норм у сучасній практиці тут не існує.

Аналіз публікацій з даної проблематики. Проблеми норм передачі іншомовних власних назв, які почали підніматися в Росії ще на початку XIX століття [1; 5; 6], і вирішуватися вченими і практиками в наступні часи [2; 3; 4; 7; 11; 12], майже не торкалися україномовних варіантів. Для останніх еталоном була російська форма, яку автоматично переносили на український ґрунт. Як наслідок, в Україні офіційно «співіснують» назви міст *Ніколаєв* і *Миколаїв*, *Нікітовка* і *Микитівка*, *Нікольське*, *Микольське* і *Микільське* тощо.

Серія публікацій автора щодо методики і принципів передачі власних назв українською мовою ставила проблему, але не вирішувала її [8; 10]. Запропонована стаття є спробою застосувати описану методику на практиці.

Мета статті – проаналізувати найвідоміші українські форми кримських топонімів, виявити системні причини помилок і обґрунтувати сучасні норми правопису власних назв.

Виклад матеріалу дослідження. Для аналізу ми вибрали 1022 офіційно затверджені назви населених пунктів Автономної Республіки Крим, переданих українською мовою, станом на 04.05.2007 року. Правильними ми вважали ті, які відповідали статусу і принципам передачі власних назв:

1. **Принципу недоторканної власності**, який не дозволяє перекладати власні назви як звичайні слова і враховує фонетичні чи структурні особливості української мови лише у випадках, коли вони не руйнують адресну або інформативну функцію, наприклад: рос. *Краснопереконск*, *Отрадное*, *Столбовое*, *Малореченское* –

укр. *Красноперекопськ, Отрадне, Столбове, Малоріченське*, а не *Червоноперекопськ, Відрадне, Стовпове, Малореченськ*оє.

2. **Принципу спільної або невизначеної власності**, який діє при інтернаціоналізації власної назви з прозорим значенням компонентів (але з яскраво вираженою адресною функцією). Переклад у цьому випадку стає єдиною можливим способом підкреслити загальносвітову значимість імені: рос. *Советский Союз* – укр. *Радянський Союз* (але: *Совєтське, Крим*).

3. **Принципу національно-адресної ідентифікації**, який діє, наприклад, при передачі закінчень у присвійних прикметниках на *-о* або *-е*: *Пушкіно, Внуково* (Росія) і *Пушкіне, Внукове* (Україна, Крим).

4. **Принципу класифікаційно-родової належності**, який реалізується при відмінюванні географічних назв і віднесенні їх до певного роду, наприклад: рос. *село Лучистое* – укр. *село Лучисте*, але: *поселок Мирный – селище Мирне*.

Виходячи зі статусу власних назв і рівня дотримання названих принципів, ми виявляли порушення в передачі адресної або інформативної функції топонімів Криму і класифікували помилки, поділивши їх на два великих класи.

Порушення, при яких відбувається деонімізація імені.

1. Переклад російських назв, що призводить до фактичної зміни назви:

Дібрівка (Бахчисарайський район, Джанкойський район). Прямий переклад недоречний, оскільки об'єкт втрачає національну ідентифікацію і стає невпізнаним. Правильний варіант – *Дубровка*;

Дібрівське (Красногвардійський район). Скоріш за все назва походить від прізвища *Дубров*, а не апелює до *дубрава*, тому правильна форма – *Дубровське*;

Вільне (рос. *Свободное*, Джанкойський район). Правильний варіант – *Свободне*.

Стовпове (рос. *Столбовое*, Джанкойський район, Сімферопольський район). Правильний варіант – *Столбове*.

Суміжне (рос. *Межеево*, Джанкойський район). Правильний варіант – *Межове*.

Овочево (рос. *Овощное*, Джанкойський район). Правильний варіант – *Овощне*.

Кондратове (рос. *Кондратьево*, Джанкойський район). Правильний варіант – *Кондратєве*.

Новомикільське (рос. *Новоникольское*, Красногвардійський район). Правильний варіант – *Новонікольське*.

Новомиколаївка (рос. *Новониколаевка*, Красноперекопський район, Ленінський район). Правильний варіант – *Новоніколаївка*.

Миколаївка (рос. *Николаевка*, Сімферопольський район, Советський район). Правильний варіант – *Ніколаївка*.

2. Калькування префіксів, що призводить до руйнування адресної функції, при якому об'єкт стає частково невпізнаним:

Відрадне (рос. *Отрадное*, м. Ялта, Бахчисарайський район, Джанкойський район). Правильний варіант – *Отрадне*.

Відважне (рос. *Отважное*, Кіровський район). Правильний варіант – *Отважне*.

Нововідрадне (рос. *Новоотрадное*, Ленінський район). Правильний варіант – *Новоотрадне*.

Відкрите (рос. *Открытое*, Первомайський район). Правильний варіант – *Открите*.

3. Неправильні форми словотвору і вживання суфіксів, через що змінюється адресна функція (інформація про конкретного власника):

Насипниська сільська рада (рос. *Насыпнянский сельский совет*, м. Феодосія). Правильний варіант – *Насипнянська сільська рада*, бо село *Насипне*, а не *Насипнове*.

Бородіно (рос. *Бородино*, Джанкойський район). Уживання закінчення *-о* зруйнувало адресну функцію власної назви – географічний об'єкт став належати Росії. Правильний варіант – *Бородіне*.

Краснівка (рос. *Красновка*, Кіровський район). Скоріш за все назва походить від прізвища *Краснов*, і тоді правильний варіант – *Красновка*.

Рівнівська сільська рада (рос. *село Ровное*, Красногвардійський район). Для назви сільської ради неправильно визначений суфікс *-ів-*. Правильний варіант – *Рівненська сільська рада*.

Воронцівка (рос. *Воронцовка*, Красноперекопський район). Для топоніма неправильно визначений суфікс *-ів-*, оскільки назва походить від прізвища *Воронцов*. Правильний варіант – *Воронцовка*.

4. Зміна деяких звуків, яка частково руйнує адресну функцію:

Лічне (рос. *Лечебное*, Білогірський район). Правильний варіант – *Лечне*. При передачі власних назв російського походження в основі слова пишеться *е*, якщо в спорідненому українському слові виступає *і* (*Лечне*, бо *лікувати*).

Новосільцеве (рос. *Новосельцево*, Джанкойський район). Фіксація чергування звуків [о], [е] з [і] у даному контексті недоречна, бо в цьому випадку корінь збігається зі словом *сіль* і частково втрачає інформативну функцію. Правильний варіант – *Новосельцеве*.

Нахідка (рос. *Находка*, Джанкойський район). При чергуванні звуків [о], [е] з [і] пересувається наголос (*нах`одка* – *на`хідка*) і об'єкт втрачає адресну функцію. Правильний варіант – *Находка*.

Красносільське (рос. *Красносельское*, Кіровський район, Чорноморський район). При чергуванні звуків [о], [е] з [і] пересувається наголос (*Краснос`ельский* – *Красносільськ`ий*) і об'єкт втрачає національну ідентифікацію. Правильний варіант – *Красносельське* (бо у спорідненому українському слові *сільський* виступає *і*).

Новосільці (рос. *Новосельцы*, Красногвардійський район). Правильний варіант – *Новосельці*, бо у спорідненому українському слові виступає *і*.

Звіздне (рос. *Звездное*, Красногвардійський район). При чергуванні звуків пересувається наголос (*Зв`ездноє* – *Звіздн`е*) і об'єкт втрачає адресну функцію. Правильний варіант – *Зв'оздне*.

Привільне (рос. *Привольное*, Красноперекопський район, Первомайський район). При чергуванні звуків [о], [е] з [і] об'єкт частково втрачає адресну функцію. Правильний варіант – *Привольне*.

Орлівське (рос. *Орловское*, Красноперекопський район). При чергуванні звуків [о], [е] з [і] об'єкт частково втрачає адресну функцію. Правильний варіант – *Орловське*.

Почетне (рос. *Почетное*, Красноперекопський район). У даному випадку звуком, найближчим до звучання в російській мові є звук [о]. Правильний варіант – *Почотне*.

Завітне (рос. *Заветное*, Ленінський район). Правильний варіант – *Заветне*. Звук, що позначається буквою *є*, з'яляється, якщо в споріднених українських словах виступає *і* (*завітати*).

Пролітне (рос. *Пролетное*, Сімферопольський район). Прямий переклад з чергуванням [о] з [і] зруйнував адресну і інформативну функції власної назви. Правильний варіант – *Прольотне*.

Новосільське (рос. *Новосельское*, Чорноморський район). Фіксація чергування звуків [о], [е] з [і] руйнує національну ідентифікацію імені. Правильний варіант – *Новосельцеве*.

Формальні порушення, які викривляють фонетичну або морфологічну системи мови-реципієнта.

1. Неузгодження з номенклатурним терміном:

Селище міського типу Гресівський (рос. *поселок Гресовский*, м. Сімферополь). Правильний варіант *селище Гресівське*.

Селище міського типу Аерофлотський (рос. *поселок Аэрофлотский*, м. Сімферополь). Правильний варіант – *селище Аерофлотське*.

Селище Розовий (рос. *поселок Розовый*, м. Алушта). Правильний варіант *селище Розове*.

Селище Виноградний (рос. *поселок Виноградный*, м. Алушта). Правильний варіант *селище Виноградне*.

Селище міського типу Мирний (рос. *поселок Мирный*, м. Євпаторія). Правильний варіант – *селище Мирне*.

Селище міського типу Приморський (рос. *поселок Приморский*, м. Феодосія). Правильний варіант – *селище Приморське*.

Селище міського типу Научний (рос. *поселок Научный*, м. Бахчисарай). Правильний варіант – *селище Научне*.

2. Незнання вимови і значення українських суфіксів:

– *-ик-, -ич-, -иц-, -иц-*: *Нанікове* (рос. *Наниково*, м. Феодосія). Правильний варіант – *Наникове*;

– *-ен-, -ан-, -ян-*: *Яркополенська сільська рада* (рос. *Яркополянский сельский совет*, Джанкойський район, Кіровський район). Правильний варіант – *Яркополянська сільська рада*;

– *-ін-, -ин-*: *Ларине* (рос. *Ларино*, Джанкойський район), *Шубине* (рос. *Шубино*, Кіровський район), *Победине* (рос. *Победино*, Красногвардійський район), *Клепінине* (рос. *Клепонино*, Красногвардійський район), *Надеждине* (рос. *Надеждино*, Красноперекопський район), *Смушкіне* (рос. *Смушино*, Красноперекопський район), *Юркине* (рос. *Юркино*, Ленінський район), *Пташкіне* (рос. *Пташкино*, Ленінський район), *Дрофіне* (рос. *Дрофино*, Нижньогірський район), *Зиміне* (рос. *Зимино*, Раздольненський район), *Ромашкіне* (рос. *Ромашкино*, Сімферопольський район), *Кольчугіне* (рос. *Кольчугино*, Сімферопольський район), *Чайкіне* (рос. *Чайкино*, Сімферопольський район). Російський суфікс *-ин-* в основах власних назв передається через українське [и] тільки після шиплячих і [ц], тому правильні форми – *Ларине*, *Шубіне*, *Победіне*, *Клепініне*, *Надеждіне*, *Смушкіне*, *Юркине*, *Пташкіне*, *Дрофіне*, *Зиміне*, *Ромашкіне*, *Кольчугіне*, *Чайкіне*.

– *-ев-, -ев-*: *Токареве* (рос. *Токарево*, Кіровський район), *Медведеве* (рос. *Медведево*, Чорноморський район). Суфікс *-ев-* вживається після шиплячих, [ц] або [р], в інших випадках – *-ев-*, тому правильні форми – *Токареве*, *Медведеве*.

3. Незнання норм української вимови:

Кацівелі (рос. *Кацивели*, м. Ялта). Після шиплячих і [ц] в основах власних назв вимовляється і пишеться [и]. Правильний варіант – *Кацівелі*.

Іллічеве (рос. *Ильчево*, Ленінський район). У даному випадку звуком, найближчим до звучання в російській мові, є звук [о]. Правильний варіант – *Іллічове*.

Висновки і перспективи подальшої роботи. Аналіз не вичерпує коло практичних і теоретичних проблем нормування при передачі іншомовних власних назв українською мовою.

Так, наприклад, у даному контексті неясно, чому нормованими вважаються форми *Сімферополь* і *Сімеїз*, а не *Симферополь* і *Симеїз*. В основах слів іншомовного походження (як правило, і у власних назвах) після [с] треба вживати [и] за «правилом дев'ятки» або за принципом засвоєності українською мовою слів зі східних мов.

Не зовсім ясно, як передавати українською мовою багаточисельні російські *Александровки*, *Алексеевки*, *Еленовки*, *Константиновки*, *Николаевки* или *Красновки*, *Тимофеевки*, *Тарасовки* и *Воронцовки*. Але це тільки на першій погляд. Якщо під власною назвою розуміти передусім національно-культурну реалію, то тоді форми її передачі будуть залежати від походження об'єкта. Якщо назви населених пунктів походять від російських імен, то правильними будуть форми *Александрівка*, *Алексіївка*, *Єленівка*, *Константинівка*, *Ніколаївка*, *Тимофіївка*, *Тарасівка*; якщо від російських прізвищ, тоді *Александровка*, *Алексєєвка*, *Єленовка*, *Константиновка*, *Ніколаєвка*, *Красновка*, *Тимофєєвка*, *Тарасовка*; якщо населені пункти українського походження, то написання повинно відтворювати цей факт соціальної історії: *Олександрівка*, *Олексіївка*, *Оленівка*, *Костянтинівка*, *Миколаївка*, *Краснівка*, *Тимофіївка*, *Тарасівка*.

Таким чином, у будь-яких випадках безконфліктне «життя» власної назви залежить не тільки і не стільки від знання мови, а в першу чергу від ретельної роботи вчених над проблемою ономастичної норми і знайомства конкретних адміністрацій з власною історією. При цьому велика кількість мовленнєвих варіантів (так говорять!) не повинна бути критерієм для встановлення кодифікованого варіанта.

Література

1. Бичурин И. Замечания на статью Г. Менцова Л. Л. «О состоянии первоначального обучения в Китае» // Журнал Министерства народного просвещения, май, отд. VII., 1840. – С. 14-16.

2. Бойчук І. В. Адаптація французьких онімів в українській та російській мовах: Автореф. дис. ... канд. філол. наук: 10.02.15 – Донецьк, 2002. – 20 с.
3. Бражник Л. М. Процессы освоения немецких топонимов в русском языке XVIII века: Дисс. ... канд. філол. наук: 10.02.02. – Горловка, 2006. – 223 с.
4. Воронова І. А. Адаптація англійської топонимічної лексики в руском языкѣ XVIII века: Дисс. ... канд. філол. наук. – Донецьк, 1985. – 253 с.
5. Григорьев В. О правописании в деле русской номенклатуры чужеземных местностей и народов // Географические известия, 1850, вып. 2. – С. 175-201.
6. Грот Я. К. Заметка о географических названиях вообще // Журнал Министерства народного просвещения, 1867, ч. СXXXVI, ноябрь, отд. 2. – С. 617-668.
7. Демьянов В. Г. Фонетико-морфологическая адаптация иноязычной лексики в русском языке XVII века. – М.: Наука, 1990. – 159 с.
8. Мозговий В. І. Власні назви і мовна політика. // Загальні питання філології. Зб. наук. пр. В 2-х тт. – Т. 2. – Дніпропетровськ: Наука і освіта, 2004. – С. 52-56.
9. Мозговий В. І. Форма і сутність методики викладання національної, державної і професійної мов у світлі Болонського процесу // Актуальні проблеми педагогіки: методологія, теорія і практика. Зб. наук. пр. Вип. 3. Част. 2. – Горлівка: Вид-во ГДПІМ, 2006. – С. 27-36.
10. Мозговий В. І. Освоєння чи системна адаптація: До проблеми передачі власних назв іншомовного походження // Культура народів Причорномор'я. № 82, т. 2. – Симферополь: Межвузовський центр «Крым», 2006. – С. 33-35.
11. Мозговой В. И. Освоение иноязычной топонимии в русском языке XVII в. (на мат-ле «Вестей-Курантов»): Дисс. ... канд. філол. наук. – Донецьк, 1981. – 260 с.
12. Пичугина О. А. Процессы освоения топонимических галлицизмов в русском языке XVIII века: Дисс. ... канд. філол. наук – Донецьк, 1990. – 260 с.

Мозговий В. І., Вергазова Л. Г., Вергазова А. І. ТАЄМНА МОВА УКРАЇНСЬКИХ ЛІРНИКІВ: ЖАРГОН ЧИ АРГО?

Постановка проблеми. Феномен українського жаргоновикористання став предметом глибоких наукових досліджень мовознавців протягом останнього десятиліття. Актуальність цієї проблеми пов'язана не тільки з тим, що в сучасній українській мові (як, до речі, і в російській) гіпертрофовано популярною стала тюремна лексика як обов'язковий елемент навіть художньої літератури і публічного дискурсу. За словами відомої дослідниці сучасного українського сленгу Л. Ставицької, «жаргон – не інновація для української мови» [3]. Це давня лексична система, яка потребує сьогодні дослідження всієї історичної ретроспективи жаргоновикористання. Всупереч деяким сучасним жаргонофобам, які у використанні жаргонів вбачають вплив виключно «блатної» лексики російської мови, виважена позиція полягає в тому, що жаргон – «це абсолютно природна реальність функціонування української мови, соціальний діалект, який існує паралельно з іншими, наприклад, територіальними», це «форми існування національної мови» [там само]. Грунтовне дослідження Л. Ставицької «Арго, жаргон, сленг. Соціальна диференціація української мови» надало вивченню проблеми жаргоновикористання в українській мові нового імпульсу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Невід'ємним компонентом українського жаргону є таємна мова кобзарських братств, яка стала предметом дослідження і певного упорядкування у роботах В.Ємця, О.Малинки, Г. Хоткевича, А. Горняткевича та ін. У праці Олексі Горбача була проаналізована частина лексику цієї мови, яку автор ідентифікував як арго українських лірників. На жаль, джерельна база проблеми обмежується невеликою кількістю досліджень вчених української діаспори, які тільки відкривають неабиякий простір для ґрунтового мовознавчого аналізу мови українських лірників.

Так, багатий матеріал знаходимо в «Українсько-лебійському словнику» Андрія Горняткевича, виданому в 1993 році в Едмонтоні [1]. Словник створений на підставі праці Олександра Малинки «Кобзари и лирники. Терентій Пархоменко, Никифор Дудка и Алексей Побегайло. Чернигов: Издание редакции «Земскаго сборника Черниговской губернии», 1903. Типография Губернскаго Земства». Як свідчить автор, він переклав українською мовою російсько-лебійський словничок кобзарів, записаний на початку ХХ століття О. Малинкою від лірників Чернігівської губернії.

Наводимо приклад словарних статей українсько-лебійського і лебійсько-українського словників:

<p><i>баба</i> – цуба; <i>базар</i> – кермаш; <i>борщ</i> – батай; <i>булка</i> – ашпурка; <i>бутачить</i> – писати;</p>	<p><i>варнак</i> – півень; <i>варнатка</i> – курка; <i>веслак</i> – яблуко <i>веслячка</i> – яблуня; <i>вихратник</i> – лут;</p>
<p><i>наглядач</i> – надуліпущик; <i>небо</i> – охвестник; <i>ніж</i> – махор; <i>ніч</i> – кимач; <i>нога</i> – ходирка</p>	

У передмові А. Горняткевич сам визначає коло питань, що виникає при знайомстві з цим мовним матеріалом. Зокрема, існування діалектів арго, хоч у деяких випадках воно було однакове на території всієї України. По-друге, «етнографи, що записували це арго, вживали різні письмена, чи то українські, чи то російські і, можливо, попадали під вплив правописних норм тих мов, коли записували лексику» [1]. Крім того, важливою проблемою є й те, що звуки, які чули етнографи, передавались на письмі не точно, іноді навіть не зазначалося місце наголосу.

Але вирішенням цих питань дослідження таємної мови українських лірників не обмежується. Визначення самої приналежності мови лірників до арго, тобто віднаходження соціолінгвістичних факторів появи цього мовного феномену, аналіз іншомовної основи лексику кобзарів – це не повний перелік проблем, які природно постають перед дослідниками словника Андрія Горняткевича.

Мета роботи – спроба ідентифікувати таємну мову кобзарів, соціальна роль яких здебільшого асоціювалася з носіями правди, неупередженого народного погляду на якісь події у житті країни чи регіону. Крім того, словник А. Горняткевича вперше представляється широкому колу науковців як предмет дослідження.